

Skola hin to kentoske

Jek brosurí pa neve síkjibakopláni ta pa nevo skolakolági so boldela tuke konesko hin kenti aro téluniskola, specialnotéluniskola, specialnoskola vaj aro sámeskola

Skolverket

Tu sal inportanto

Tu sal douva kon sterdola néríde to kentos. Dólesko khál hin inportanto te tu ta to kentoske skola lena latše relacija ta tšérel itbutja te kentos angledžájarela pes. Pálal itbutja barujula to kentosko sajpa te džál angle dúr aro pengó džániba ta aro socialno barjiba. Te džánel skolako butjata barjula to vojiba te tšérel itbuti to kentosko skolaha.

Aro dauva brosurí leha tu informacija pa disavi barjiba so hin tšerdal aro skola ta son angovina to kentosko skolakostáviba.

HAJIBA PA PHÛRIDE TA ARAKHIBOSKERO

Normalnes hin jekto vaj ona phúride kentosko arahiboskero. Arakhiboskeroske hin angnal sváriba te dikhel pálal te kentos leha arakhiba, siguriba ta latšo barjiba. Kentosko arakhiboskereske hin sárenes hortiba te lel dieli pa sáre informasia so rálila kentos vaj sar sikjikúno aro skola, nína pa ajasáve džániba so hin garade pa sekretesi. Phúride kón ná kentosko arakhiboskero lela ná hortiba te lel dieli pa ajasáve džániba so hin garade pa sekretesi.

Po drom pe it rig

Skolakolági ta sikjibakopláni mote del kavieriba dotta te sáre sikjikúne leha itvieriba ta latšo skolakosikjiba bi dotta kaj jón džívena vaj aro savi skola jón stávena vaj aro savo skolakoformi jón džána. Skolakolági ta sikjiboskkipláni dena sáre skolake it butjako prinsibi. Themesko faldiba hin tšerdal agoriba pa nevo skolakolági kai rálila sáre sikjiba pe kentenge ta ternenge aro Svedo.

Aro skolakolági hin rańimen te sáre sikjikúnen mote len dieliba aro sikjiba ka ná len hortta dochiba te achen nikhi skolata. Sar phuride hin tút angnál sváriba te dikhelpe te to kenti džála ari skola. Ka tut naa phukade skola ta kentos hin endo nikhi bi doh mote tu pálal skolakolági aven openbárimen pa datta po vágunodíves.

Ka kameha te róden phińiba to kentoske mote tu boldaves tu kajo skolako rektor. Douva hin skolako rektor kon lela agoriba pa phińiba. Douva hin nína rektor kones tut mote boldes tut ka kameha te lel frestiba pa béri so hin aře aro téluni džániba ari

sikjiba. Te lel phiřiba pa ajasáve béri hin avlo tiknide pálal nevo skolakolági. Rektor leha ínasto akseptirimel douva kana hin horta dochiba dáleske, ta dauva leha fanuvel ka hin horta dochiba dáleske, ta douva leha ferda rálevel jekto var télelal jek skolakobereh ta ná leha granitšinel sikjikúnesko vojiba te pherdavel džánibakoródiba. Tu hin hortiba te klágavel pa ajasavo agoriba ka faldibakohortibake.

Héruno (gavutno vaj phirutno skolako angleskere) lena lokalno angnal sváriba pa skola. Ka openbáрила ajasáve problemi so tu ta skolako personali ná hajuvel phut-ravel korkores hin tut vojiba te boldes tut kajo héruneske. Sakho hérune mote len rańivitiko rutine sar lena priši sikjibako klagiba ta tšérel ródiba dotta. Tu saj te puches pa datta aro to kentosko skolata.

O nevo skolakolagi rálila neve dieli pa dotta so lela skola te tšérel to kentoske kon phagarila stelíba, openbarila pes bilatšes vaj dochola pes bare phagaribaske. Dóleko pherdal te sikjikúnes voibuves bihaves avri aro skolakoklaši pa sikjibako stuńata te lel bechel harhal aro skola pálal skolakotíja pańa lela skolako rektor te del arakhibakolin. Arakhibako lin mote rálaven informasia dotta so vojuvel te fanuvel ka sikjikúno ná baruvela pesko manera. Sar eksemplura te sikjukúno voibuvel tšuves aro vauro skola.

O nevo skolakolági dena nína rektorske vojiba te phańel jek sikjikúno aro specialnoskola ta sámeskola ka hin mostiba te del siguriba vaure sikjikúnenge ta sikjibakofredi-

ba ta ka ná vaure tšeriba hin ná jelpade. Avri phańiba pa skolata leha áchel jek kurko pe var. douva sikjiba so joj vaj jov lachela. Arakhiboskereske hin vojiba te klágavel rektorsko agoriba pa avriphańiba ka faldibaskohortiba.

Neve sikjibakopláni

Avribaski nukta aro skolakolága hin sikjiboski pláni pe téluniskola, specialnoskola, specialnotéluniskola ta sámeskola avlo ra imen ajasáveske te sakhojek skolakoformi lena pengo iego sikjibakopláni. Sáre skóli, vi gávesko sar privatno ta themesko skoli mote vá pálal ta pherdaven douva sikjibakopláni pa skolata katta hin puchiba. Kana drabaveha sikjiboski pláni leha tu džánel save vieribako skolake hin ta save resin skolake hin. Aro sikjibakopláni rálila nína kursuskopláni ta džánibako ródiba sáre bereneske.

Sar velkavena skóla te tšéren buti saj baruvelpe, dotta tšérina agoriba sa skolako personali ta skolako angleskere tšetanes. Vi sikjikúnenge mote den vojiba te angouven aro buti. Sar phúride hin tut sajpa te lel dieli aro skolako buti dženom te lel dieli aro skolakotšetiba ta anglunibakorakhibu tu leha bihiba ta tu saj nína te lel kontakto kentosko skolaha te tšérel itbutja pe vaure manera.

SIKJIBAKOPLÁNI

Aro sikjibakoplánisko jekto kotoriba anglavela skolako téluniprinsibi ta tšeriba. Daa-ri pheńelas skolako butja so mote pherdavel phuvjako demokratikane vieriba ta sáre kon tšérena buti aro skola mote den patti sakko komujeske ta aro amari havaske.

Aro sikjibakoplánesko vauro kotor hin sikjibako hérune resin ta prinsiba. Akate phukavelas télide, vieriba ta džániba so sáre sikjikúne mote pherdavel ta džániba so sáre sikjikúne mote pherdaven pálal skolako agoriba. Dála resiba aro sáre skolako sikjibakobérin mote dumudel kenteske te barjavel pes. Sikjibakoplánesko vágune vauro kotoriba rálila nína pa jek avritšiba butja aro angluniskoliklasi ta aro phirotíjakotšére.

Aro trito kotoriba hin kursuskopláni pe sáre džánibako kaveribake aro sáre bere.

KURSOSKOPLÁNI TA DŽÁNIBAKOKAVIERIBA

Kursosko pláni aro sakho béri farabela soske béri hin aro skola, so hin sikjibosko mieniba ta save džániba mote del kentoske te barjavel pes. Kursoskopláni phukavela nína jek mahkurno ráliba. Dauva hin obligatorikane so hin aro bérija so mote pherdaves, nebi hin nína sajpa pe privato skolake te tšúvel pheralares butide ráliba.

Džánibakoródiba aro beri pherdavela kursoskopláni ta rikhavehas te vieravel to kentosko džánibako barjiba. Dóla faravena so skjikúne mote te džánel apo ajasáve tíja ta sar dauva lela pheńiba. Aro téluniskola hin džánibakoródiba pe únide džániba aro agor pa skolakobereh trin aro bérija sveitiko, sveitiko sar vaurotšib, matematika, phuvjakane béri ta naturkikanebéri. Aro skolakobereh hou hin džáanibako kavieriba pe sáre béri bi modernikane tšiba ta aro skolakobereh enja hin džáanibako kavieriba sáre bériske.

Aro skolakobereh trin rikhavehas džáanibako kavieriba dóleske te avelas vojiba te del kavieriba pa džánibata. Aro skolako bereh hou (katar skolakobereh 2012/13) ta

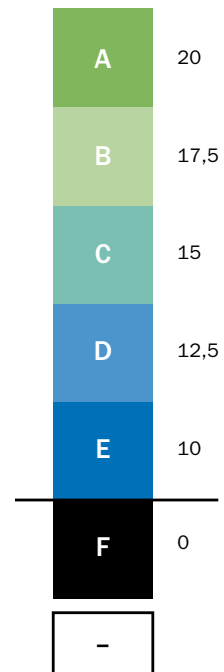

sikjikúne hin áhdal aja but nikhi skolata te ná áchelas džániba sar tšuveles les kavieriba merkavehas douva pe jek linja.

Téluniskolake hin aro nevo skolakoskala pangs starakiba: A, B, C, D ta E. Kavieriba F vaj merkiniba linja ná rálila aro skolakoskala. Kana jek sikjikúno ná aro téluspecialskola pherdela ródiba pe kavieribake E, vaj kana ná téliba te tšuves kavieriba ka kentos hin áhdal aja harhal nikhi skolata. Te lel kavieriba A, C vaj E mote sakhojek džánibakoródiba pherdaves sárenes.

Te lel kavieriba B mote džánibakoródiba pe kavieribake C pherdales kotoriba pa džánibakoródiba pe kavieribake A áchel pherdo. Itmanéra hin aro džor te lel kavieriba D mote hilo džánibakoródiba pe kavieribake E ta pherales kotoriba pe kavieribake C achel pherdo.

Ka tut vaj to kentoske hin tenkiba ta dochiba kavieribake hin tumen pálal nevo skolakolági hortiba te len informasia pa dottá.

KAVIERIBA KATAR HOUTO SKOLAKO BEREH

Ka o toma 2012 tšuveles kavieriba katar o houto skolakoberh ta pálal sakko skolako termini ka agor skolakobereh enja. Terminijako kavieriba mote tšovel pálal dóla džániba kaj sikjikúno hin džejal angle aro divutno termini. Kavieriba mote tšuves aro relacia pe džánibakorodiba aro houto skolakobereh. Katar eftato skolako bereh tšérelas kavieriba ka džánibakorodiba ka aro enjato skolakobereh.

Vieriba ta anglunibakorakhibako

Tē džanel tšatšes te to kentos barjila pes kajo sikjiboskoplánesko pherdalne resin ta dúral dikhibako resin pe sakho bériske, dóleske hin infortanto te skolako buti fanuvela aro itbutija tšéreha. Téral skolakobereh tsérila sikjiboskero vieriba pa to kentosko sikjiba ta kentosko anglestáviba. Tu leha information pa datta kutides jek var aro skolako termini ka tu ta kentosko sikjiboskero vaj hérunosikjiboskero aro skolakoklaši rakhela aro anglunibakorakhiba.

Tšetanes aro anglunibakorakhiba mote jek individuelkano angluniplani tšéres. Dzenovitiko anglunipláni mote rálaven vieriba pa to kentosko džánibako anglestáviba aro dóla béri kaj to kentos hin líjal sikjiba. Douva mote nína rálaven jek tšetiba pa dólenda jelpiba so hyövyilas te to kentos lelas resin ta barjuvelas aja dúrales so hin vojiba.

Ka kameha te drabaves butide pa anglunibakorakhiba, džénovitiko anglunipláni pe rañimen vieriba (IUP) ta pa tšeribakoprogrami hin informatisia aro Skolakobirosko webbthan:

www.skolverket.se/iup

Ka kameha te drabaves hilo sikjibakopláni?

Tu saj te ánel vaj pherel télal sikjibakopláni katar Skólakobirosko
webbthan www.skolverket.se

ISBN 978-91-86529-97-0
Grafisk form: AB Typoform
Omslagsfoto: Michael McLain
Foto inläga: Michael McLain
Skolverket 2011

Skolverket